

Izhaja ob 4 jutraj.
Stane celoletno ... 40 K
mesečno ... 30
za inozemstvo ... 400
Oglaš za vsak mm višine
stolpca (58 mm) ... 4 K
mali oglaš do 30 mm
stolpca (58 mm) ... 3.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/L
Telefon št. 72

Upravištvo:

Trsnerova ulica št. 4
Telefon št. 28

Račun kr. pošt. ček. urada
šte. 11.842.

Ljubljana, 27. aprila.

Iz neodrešene domovine nam pišejo: Jugoslovansko - italijanska pogodba trajajo že skoro cel mesec in italijanski časopisi prinašajo dolge kolo- nne poročila o njej. Mi, ki smo žrtvo- vani italijanskemu imperijalizmu, čita- mo pazljivo ta dolga poročila v ita- lijanskih, pa tudi ona v jugoslovanskih listih in seveda v njih iščemo pred- vsem — sebe. Gledamo in iščemo, če se pri teh važnih pogovorih govori tudi kaj o nas, o jugoslovanski manj- šini v Italiji in njenih »pravica«.

Razumemo, da je bilo potrebno, če se je hotelo priti do miru z Italijo, da je Jugoslavija popustila in z bolnim srcem sicer — žrtvovala nad pol milijona svojega rodu tujcem. Takoj po sklepu rapalske pogodbe pa so jugo- slovanski delegati in še pozneje več- krat kompetentni in najkompetnejši jugoslovanski faktori izjavljali, da nas ne bo Jugoslavija pozabila. Odkar smo defin. pod Italijo, smo morali spo- znati, da smo zares pravi sužnji, držav- ljanji z dolžnostmi in brez pravic, brez zaščite oblasti; proti nam se zakon javno in očitno ter neovirano krši. Ra- zumemo tudi to, ako se reče, da nam Jugoslavija doslej ni mogla v tem oziru nič pomagati, ker bi se eventu- alna intervencija mogla interpretirati kot poseganje v notranje zadeve Ita- lije. Zato smo pa s tem večjo nestr- nostjo pričakovali, da se bo pri pogo- vorih za končno ureditev »priatelj- skih« odnošajev med Jugoslavijo in Italijo že že ne stavljal o jugoslovan- ske strani med drugimi tudi pogoj, da se priznajo in respektirajo manjšinske pravice Jugoslovancev v Italiji, pa vsaj da bi se to omenjalo. Med pregovori bi po našem mnenju jugoslovanski de- legati Italijanom, ki imajo polna usta zatiranje o potrebi medsebojnih do- brih odnošajev med obema kraljevina- ma, tudi lahko omenili, da je nemo- goče misliti na dobre odnose, dokler italijanska vlada ne pokaže dobre vo- lje vsaj s svojim postopanjem proti lastnim državljanom jugoslovanske narodnosti. Upamo namreč, da tudi ju- goslovanska javnost, s katero mora vsaka vlada računati, ne bo hotela odpustiti, da živi v prijateljstvu s ti- stimi Italijani, ki hočejo eno važno vejo našega rodu nacionalno ugonobiti. In toliko bolj upravičeno in lo- gično bi bilo, da jugoslovanski dele- gati govore v Rapallu o naših manj- šinskih pravicah, ker Lahji zahtevajo, da se do najmanjših detajlov ugotovi- jo in kodificirajo manjšinske pravice par tisočev Dalmatincev njihovega je- zika, ki so pripadli Jugoslaviji.

Na žalost do danes še nismo nikjer čitali nobene vesti, da se je razgovor v Rapallu zasukal tudi na nas in na naše pravice.

Gradivo našega nacionalnega delo- vanja in snovanja — naši narodni do- movi — so le še zamazane ruševine, ki štrlijo v zrak in pričajo o laškem barbarstvu, o naši Golgoti. Koliko mirnih domov naših dobrih seljakov v tužni Istri je zgorelo kot žrtev nena- sitnega zločinskega pagona fanatizira- nih fašistov. Poboji in umori, napadi vseh vrst na naše mirne ljudi, škoda na imetju — vse to naj bo pozabljeno in odpuščeno? Pa ne samo pozabljeno, kaj tacet consentit! Ali ne bi iz- gledalo, kakor da odobrava, kdor k vsemu temu molči? In pamititi treba, da za vse te zločine pri nas ne odgo- varjajo le storilci, ampak predvsem laška vlada, ker so vsi zločini zgo- dili pred očmi in večkrat z očitim so- delovanjem njenih organov, a aretirani bi bili niti eden zločinec.

Naravno, da izgleda ta molk jugo- slovanskih delegatov kot slabost, kate- ro Lahji seveda strahovito izrabljajo. V sredi mol genovsko konferenco, ki ima zopet pomiriti narode med seboj, v sredi med jugoslovansko - laškimi pregovori za »priateljske« odnose je predsednik tržaškega deželnega so- dišča izdal odlok, s katerim se od 1. maja dalje v tržaških sodnih uradih popolnoma izključuje raba slovenske- ga in hrvaškega jezika ... in dolo- ča, da ... naj se vsi slovenski spisi, ki bi došli tržaški deželni sodnji in podrejenim čisto italijanskim okrajnim sodnijam (Koper, Piran) vračajo vla- gatelju s pozivom, da vnovič predloži spis v laškem jeziku in s pretnjo, da se drugače spis ne bo smatral za vlo- ženega.

To ni več samo skrajni cinizem, to je že brezmejno nesramnost. Ali ni skrajna nesramnost tudi to, da oni zločinec, ki se je v javni seji laškega parlamenta pohvalil, da je zašel svo- jo politično kariero z organizacijo po- žiga slovenskega Narodnega doma v Trstu, tisti, ki je na fašistovskem sho-

Kralj podpisal ukaz o upravni razdelitvi

ZAKONSKI PREDLOG O NOVELIRANJU UKAZA.

Beograd, 27. aprila. (Izv.) Nocoj ob 21. uri je Nj. Vel. kralj potoval skozi Subotico v spremstvu princa Pavla in ministra dvora. Na postaji v Subotici je kralj sprejel ministra dr. Markovića, ki je kralja obvestil o situaciji in mu predložil v podpis uredbo o razdelitvi države na oblasti. Ta uredba se bo v jutrišnjih »Službenih Novinah« objavila.

Beograd, 27. aprila. (Izv.) Danes ob kralja podpisani ukaz o razdelitvi države na upravne jedinice, ki bo jutri objav- len ter stopi takoj v veljavo, se je mo- ral v nekaterih točkah sestaviti tako, da ne odgovarja povsem nazorom večine parlamenta. Tako je bila vlada prisiljena se strogo držati člena 13. ustave, ki predpisuje, da se morajo v Hrvatski in Slavoniji ustanoviti štiri oblasti, ako se administrativna razdelitev izvrši potom ukaza. Zato je v ukazu ostal Zemun pri Sremu, akoravno tvori predmestje Beo- grada in spada naravno z Beogradom skupaj. Na drugi strani je prišlo Medji- murje pod Maribor, ker ni del historične »Hrvaške in Slavonije«. Iz istih razlo-

gov je v ukazu Istrska občina Kastav prideljena Ljubljanski oblasti, otok Krk, ki je bil od evakuacije pod zagrebško upravo, pa splitski.

Da odpravi te anomalije je vlada pa- ralelno z ukazom izdelala zakonski pred- log, ki ga takoj izroči narodni skupščini. Ta predlog tvori novelo k razdelitvenemu ukazu.

Med drugim se nahajajo v višinem predlogu sledeče spremembe:

1.) Otok Krk in Istrska občina Kastav naj se spojita z zagrebško oblastjo. Otok Pag in Rab naj sama odločita, ali ho- četa pripasti zagrebški oblasti.

2.) Medjimurje z varaždinsko županijo in kotari Koprivnica in Gjurjevac se združijo v eno oblast. Oblastna skupšči- na naj odloči, ali naj bo sedež te obla- sti v Varaždinu ali Zagrebu. Kotara Gru- bišno polje in Garešnica se pridelita osješki oblasti, ostali del bjelovarske žu- panije pa zagrebški oblasti.

3.) Srem naj se spoji z Bačko.

4.) Zemun tvori z mestom Beogradom eno oblast.

Seja narodne skupščine

RAZPRAVA O DVANAJSTINAH. — GOVOR POSLANCA DR. SPAHA. INTERELACIJE.

Beograd, 27. aprila. (Izv.) Današnja seja narodne skupščine se je pričela ob 11. Skupščina je takoj prešla na dnevni red debato o dvanajstinih za maj in ju- niji. Besedo je dobil dr. Spaho, ki je iz- javljal, da so muslimani že pri glasova- nju o ustavi v celoti naglasili, da ne gla- sujejo za ustavo zato, ker smatrajo, da je ureditev države, kakor jo predvideva ustava, dobra, temveč zato, da država čimprej dobi osnovne zakone in da bi se prilike v državi konsolidirale. Toda osnovne odredbe ustave o enakosti in ravnopravnosti vseh državljanov se niso izvedle. Neenakost je posebno očitna v proračunu, najbolj pa v dvanajstinih, o katerih se sedaj razpravlja. Doklade za svečenike v Srbiji in Črni gori so mnogo višje kakor v Bosni in Hercegovini, mi- nister prosvete je v svojem proračunu zastopal Bosno, minister javnih zgradb in prometni minister pa se sploh ne ozirata na Bosno. V znak nezaupe- ničnosti bo glasoval proti dvanajstini.

Dr. Spahov govor so čisto prekinili medikali demokratov in radikalcev, do- čim so se klerikalci držali pasivno. Nato je dobil besedo poslanec Selja- škega narodnega kluba Benin, ki je go- voril o padcu dinarja in o delu za po- vzdigo naše gospodarske moči. Posebno je omenjal agrarno reformo, ki je imela tri svrhe: nacionalno, gospodarsko in so- cijalno. Izjavil je, da bo glasoval proti budžetnim dvanajstinih. — Konečno je govoril klerikalec Skobrne, ki je izjavil, da bo glasoval proti. Seja je bila zelo burna in je bila končana ob 13.

Seja se je popoldne nadaljevala ob 17.15. Na razpravo so prišle interpelaci- je. Najprej so razpravljali o interpela- ciji radi propasti 30.000 rekrutov iz re- zervnih čet o priliki umika srbske vojske skozi Albanijo. Vojni minister Vasić je rekel, da ne more odgovarjati na inter- pelacijo, ker so se vsi akti iz vojnega ministrstva, ki je vodilo leta 1915, pre- iskavo na Krfu, izročili enketnemu od- boru začasnega naročnega predstavi- štva, ki je prevzel preiskavo v tej stvar- i. Poslanec Lazić se ne zadovoljuje s tem odgovorom ter pozivlja skupščino, naj odgovora ne sprejme v vednost. Se- stavi se naj nova enketna komisija. Vol- ni minister povdarja še enkrat, da nima

potrebne materiala in prosil da se to vprašanje za sedaj odstavi z dnevnega reda. Ta predlog je bil sprejet.

Skupščina je potem prešla na interpelacijo poslanca Brodarja in drugih na vojnega ministra o grdem ravnanju z vojniki in o samovoljnem obnašanju čast- nikov. Interpelant je rekel, da je dobil pismo, da je poročnik Slavko Parkaš za- lil vojaka Gorjanca in ga dne 12. febru- arja dal zapreti kot protidržavni element, ker je čital »Domoljub«. Nato je govoril poslanec Žebot v znanem žargonu mari- borske »Straže«. To je ministra vojne tako razburilo, da je prekinil poslanca Žebota z ostrim mediklem: »Ne trpi- m, da tako govorite o naši armadi!« V zbor- nici je nastal velik hrup in krič ter je predsednik dr. Ribar prekinil sejo za pol- ure. Po odmoru je general Vasić pojasnil afero. Dotični poročnik je Slovenec, hrab- er in miren človek. Vojaka Gorjanca je prijel radi tega, ker je čital »Domoljub«, v katerem je bil članek »Gnoj«, ki je gr- dil vojsko. Preiskava proti temu vojaku je našla mnogo stvari, ki so ga kompro- mitirale. Gorjanc je pisal klerikalnim po- slancom pisma, v katerih je tožil o ne- zadovoljstvu v vojski in zbral podpise za taka pisma. Vse to je odkril imeno- vani poročnik. Vojni minister je konečno naglašal, da je v našem parlamentu pre- malo ozirov napram vojski. V vseh dru- gih državah se vedno poudarja, da je vojska prva stvar, pri nas pa se vedno jemlje vojski ugled. Disciplin je največ- ja vršina vojske in ne sme propasti, ker ako propade, bo prenehala država.

Za generalom Vasićem so govorili posl. Žujović, dr. Kukovec, Urek, Momčilo Iva- nič in Dukić. Večina je sprejela predlog posl. dr. Kukovca, da skupščina preko interpelacije posl. Brodarja preide na dnevni red. Seja je bila zaključena ob 21.10. Prihodnja jutri ob 10.

PODPREDSEDNIK HRANICA OD- STOPI

Beograd, 27. aprila. (Izv.) Neki listi so javili, da je posl. Hranica poslal narod- ni skupščini svojo ostavko kot podpre- sednik skupščine. Predsedništvo narodne skupščine do danes ni prejelo te ostav- ke, dasi se misli, da bo prispela.

DRAGINISKE DOKLADE ZA ŽELEZNIŠKE DELAVCE

Beograd, 27. aprila. (Izv.) Prometni minister je predložil finančnemu ministru predlog, po katerem naj se železničar- skim delavcem svršajo draginjske do- klade, in sicer v štirih kategorijah po službenih letih. Čim bo finančni minister podpisal ta predlog, ga bo takoj vzel v razpravo finančni odbor.

FRANCOSKI GOSTJE V BEOGRADU.

Beograd, 27. aprila. (Izv.) Danes so posetili pomočnika prometnega ministra francoski parlamentarci z g. Lorainom, poslanecem mesta Bordeaux na čelu.

NAPOVED KRALJEVEGA OBISKA V TRSTU.

Rim, 27. aprila. (Izv.) Italijanski kralj obišče koncem maja ali začetkom junija Trst.

Načrti za evropsko garancijsko pogodbo

USPEŠNO POSREDVANJE MALE ANTANTE.

Genova, 27. aprila. (Izv.) Dr. Beneš se je večeraj posvetoval z Lloydom Georgem in mu je stavil predloge k njegovemu načrtu za sklep splošno- evropskega garancijskega dogovora. Posebno živahno se je zavzel za sklep francosko - angleške zveze ter je predlagal, naj se prizna pri tej priliki Mala antanta za enoto in naj se kot taka vključi v krog držav, ki podpi- šejo garancijski dogovor. Poprej pa se mora določiti, da kazenski ukrepi zo- per Nemčijo ne smejo trpeti vsled sklopa tega dogovora in da se morejo dovoliti tudi eventualne lokalne zve- ze držav, ki bodo skrbele za to, da bo Nemčija izpolnjevala versajsko po- godbo.

Lloyd George je izjavil, da je tudi on mnenja, da je angleško - francoska

garancijska zveza potrebna, glede ostalih predlogov pa še ni dal svojega odgovora.

Dr. Beneš je zato izdelal tudi svoj načrt za evropsko garancijsko pogo- do. Načrt tvori nekako posredovanje med francoskim in angleškim sta- liščem.

Evropskim državam bodo predložen torej štirje načrti evropske garancij- ske pogodbe: francoski, angleški, ita- lijanski in načrt Male antante. Ita- lijanski načrt predvideva za pogodbo desetletno dobo, ki pa se more podaljšati, drugi načrt o tem molče. Načrti govore tudi o sankcijah za slučaj, da ta ali ona država ne bi držala medna- rodnih pogo- do. To načelo posebno po- udarja italijanski načrt pogodbe.

Posvetovanja o odgovoru Rusiji

FRANCOSKO OKLEVANJE.

Genova, 27. aprila. (Izv.) Danes opo- dne se je vršil sestanek zastopnikov Ve- like in Male antante in dveh nevtralnih držav, da še enkrat prouče vsebino note, ki se izroči ruski delegaciji. Nota obse- ga dva dela: prvi naglašja potrebo lik- vidacije preteklosti, drugi pa pomoč za bodočnost. Nota nima ultimativnega zna- čaja in daje ruski delegaciji možnost, da stopi pred odgovorom še v stike s svo- jo vlado v Moskvi, izraža pa se želja, da vsled nujnosti stvari ruska delegacija čimprej odgovori.

Tekst note je v glavnem že sestav- ljen in predstavlja kombinacijo angleške- ga in italijanskega prvotnega načrta. Italija meni, da se mora Rusom, če se hoče dobiti od njih precizen odgovor, dati tudi precizno izjavo, ali se jim do- volijo finančni krediti ali ne. Glavno za- preko pri pogajanjih z Rusijo so tvorila vedno po Rusiji nacionalizirana inozem- ska podjetja, katera naj bi Rusija vrni- la lastnikom. Anglija in Italija bi se za- dovoljili eventualno tudi s tem, da se dajo podjetja inozemcem nazaj samo ne- kak usus fructus. Belgija in Francija pa zahtevata popolno in brezpogojno vr- nitev podjetij. Sicer se pa smatra za ne- mogoče, da bi že na genovski konferenci prišlo do tozadevnega sporazuma.

Glavno je, da se ugotovi načelo, po- drobnosti se lahko izvedejo pri kasnejših pogajanjih.

PLENARNA SEJA KONFERENCE.

Genova, 27. aprila. (Izv.) V ponedeljek se vrši zopet plenarna seja obnovitvene

konference, za katero je dal iniciativo italijanski zunanji minister Schanzer. Na tej seji naj bi konferenca pokazala sve- tu uspehe svojega štirideskega za- sedanja.

PRED SESTANKOM PODPISNIKOV VERZAJSKEGA MIRU.

Pariz, 27. aprila. (Izv.) Tukajšnji ju- tranji listi poročajo iz Genove, da po- ložaj angleško-francoskega spora ni več tako zelo napet, kakor je bil. Francoska in angleška delegacija sta se sporazume- li glede sestanka Velike in Male antan- te in Poljske. Velik uspeh je dosegla francoska delegacija v pogajanjih z Lloydom Georgem, kar se tiče priteg- nitve Male antante k nameravanemu se- stanku, ker se je Anglija temu spočetka odločno uprla.

Vest, da se bo na tem sestanku raz- pravljalo o položaju, ki je nastal po Po- incaréjevem govoru v Bor-le-Ducu, ni povsem točna, ker se v krogih zavezniš- kih delegacij že ves ta teden nastopa za sestanek ravenikov, katerega naj bi se udeležili tudi Poincaré. Poincaré je že oficijelno izjavil, da je pripravljen dne 7. in 8. maja potovati v Genovo, če se bo tam vršil sestanek signaturnih držav verzajske pogodbe.

Genova, 27. aprila. (Izv.) Barthou do nocoj še ni dobil od francoske vlade točnih navodil, kakšno stališče naj za- vzame k Lloyd Georgeovemu predlogu, da se sestanejo vsi podpisniki verzajske mi- rovne pogodbe. To francosko zavlačeva- nje se splošno precej ostro kritizira.

Situacija v Rapallu

Genova, 27. aprila. (Izv.) Italijani po- skušajo vrniti v razgovore z jugoslo- vanskimi delegati voditelja primorskih fašistov posl. Giunta, znanega iniciator- ja nasilstev in požigov proti Jugoslova- nom v neodrešeni domovini.

Trst, 27. aprila. (Izv.) »Piccolo« po- roča iz Genove, da se italijansko - ju- goslovansko pogajanja za izvedbo rap- alske pogodbe kljub vsem težočam uspešno nadaljujejo in da sta obe stranki prežeti dobre volje. sporazu- meti se v vprašanjih, ki samo še tren- utno ovirajo uspeh pogajanj. Tudi vojni minister Di Scalea je z načelni- kom svojega ministertva polkovnikom Carlettijem vred te dni prisostvoval pogajanjem. Poslanec Giunta, ki se tudi madi v Genovi, je opozoril dele- gata Tostija di Valminuto na to, naj se potone pri pogajanjih tudi za vpra- šanje ribarenja v Jadranu in železni- ške zveze z Ljubljano.

Rim, 26. aprila. (Izv.) Verjetno je, da se udeležijo tudi načelnik osrednjega urada za novo osvobojene pokrajine senator Salata pogajanj z jugoslovan- sko delegacijo v Santi Margheriti Li- gure Salata se bo udeleževal posebno tistih pogajanj, ki se tičejo določitve varnostnega pasu za Zader.

Princ Pavel v Zagrebu

Beograd, 27. aprila. (Izv.) S kraljem se vrača nocoj iz Bukarešte tudi princ Pavel, ki izstopi v Zagrebu ter ostane tam do kraljeve vrnitve — 10. maja. Nato se princ Pavel vrne s kraljem v Beograd. Zunanjim vladarskim hišam je te dni poslano oficijalno naznanilo, da se poroka vrši dne 1. junija dopol- dne v Beogradu.

SKS in namestnik Hribar

Beograd, 27. aprila. (Izv.) Povodom odstavitve državnega upravnika na po- sestvu Hugona Windischgrätzta, Atanazi- je Ristića, se je pričela v samostojni kmetijski stranki akcija, ki je naperje- na v glavnem proti pokr. namestniku Hribarju. Gospoda Hribarja se namreč dolži, da je on povzročil odstranitev upravnika Ristića, kar da se splošno smatra za pričetek sistematičnega sabo- tiranje agrarne reforme.

Opozorjeno od svojih pristašev po de- želi je načelstvo SKS začelo zbirati in- formacije o govoricah, da je v zvezi z odpustom Ristića, odnosno s sabotira- njem agrarne reforme, na kateri je SKS posebno interesirana, prodaja blejske Windischgrätzove vile pokrajinski upra- vi. Končno je načelstvo SKS sklenilo resolucijo, v kateri zahteva, da se kup- čija Windischgrätzove vile izvrši na ta- ki podlagi, da se o njej ne bodo mogle širiti mučne govorice, ter pozivlja pa- rlamentarni klub SKS, naj podvzame ko- rake, da se ta afera, katera da ogroža čast naroda in njegovega najvišjega predstavitelja, do kraja razčisti. V na- sprotnem slučaju odkloni SKS vsako od- govornost. Načelstvo SKS zahteva tudi preklc Ristićevega odpusta.

Zadnje dni se imeli posamezni poslan- ci SKS konference s tukaj se mučnim g. Ristićem in govori se, da se priprav- lja v vsej zadevi parlamentarna akcija.

ODGODITEV SKLICANJA ALBAN- SKE SKUPŠČINE.

Beograd, 27. aprila. (Izv.) Kralj se poroča iz Skadra, je sklicanje albanske narodne skupščine odročeno do 1. sep- tembra.

Seja višjega šolskega sveta

Ljubljana, 27. aprila.

Danes se je vršila seja višjega šolskega sveta, o katere sklepih prinašamo v naslednjem kratko poročilo:

Oddaja službenih mest na meščanskih šolah.

Na deški meščanski šoli v Celju so bili imenovani gg. Mirko Kovač, Ivan Černy in Josip Grašar. Mesto učitelja petja in glasbe se na novo razpiše.

Na deški meščanski šoli v Mariboru se je oddala učiteljska služba gosp. Vikt. Rodiču, Jos. Poljanu, Jos. Lampetu, služba za petje in glasbo pa g. Viljemu Sušteršiču.

Na dekliških meščanskih šolah v Mariboru, so dobile mesta gg.: Marija Rozman, Ana Petelin in Ljudmila Poljanec, mesto kot učiteljica ročnih del pa g. Beatrika Sedevid. Ostala mesta se deloma na novo razpišejo, deloma pa se imenovanje odloži, ker so kompetenti Primorci, za katere mora pokrajinska uprava še izdati uradno dovoljenje, da se namestijo v Slovenijo.

Oddaja službenih mest v ljubljanski oblasti.

Učiteljsko mesto v Koprivniku se zopet razpiše, istotako nadučiteljsko mesto istotam. Za učitelje v Štalcirjih je imenovana Terezija Turkova, v Žužemberku Rafaela Hrovatova, učiteljsko mesto v Mozlju pa se zopet razpiše.

Za učiteljico žen. ročnih del na dekliški osnovni šoli v Ribnici, je imenovana Franja Fričeva, za voditeljico na I. mestnem otroškem vrtcu v Ljubljani Ana Osečkar-Gorupova, za nadučitelja v Mengšu Peter Sirc, za učitelja na deški osnovni šoli v Kamniku Julij Čenčič, za učiteljico v Dolenji vasi pri Ribnici Neža Klunova, za učiteljico na dekliški osnovni šoli v Novem mestu Milena Sušnik-Kavčičeva, za učitelja na deški osnovni šoli v Novem mestu Ludovik Kobilj, Viktor Pirnat, Stanislav Nemart, za nadučitelja v Vodicah pa Gustav Ferjan. Učiteljsko mesto v Šmartnem pri Kamniku se znova razpiše.

Oddaja službenih mest v mariborski oblasti.

Mesto otroške vrtarice v Dolnji Lendavi je dobila Franja Goršek-Malova, mesto učiteljice v Mozlju Amalija Ločnik, mesto učiteljice v Čadramu Dragica Brglez-Kosi, mesto nadučiteljice na I. dekliški osnovni šoli v Mariboru Amalija Vobič, mesto učitelja v Jarenju Vladimir Skrbinec, mesto nadučitelja v Račah Ivan Mohorko, mesto učiteljice ženskih ročnih del v St. Ilju pod Turjako, Smiklavž in St. Vidu nad Valdekom Marija Pirnat, mesto nadučitelja na Bregu pri Ptuj Fran Cvetko, mesto učitelja pri Sv. Rupertu v Slov. gor. Fran Jakopec, v Brežicah Josip Jerše, pri Sv. Petru pod Svetimi gorami pa Hedka Lovrec.

Oddaja nadučiteljskega mesta v Francu, na okoliški šoli v Celju in učiteljskega mesta pri Sv. Marjeti ob Pesnici se odloži, oziroma vrne v izpolnitev predloga, mesto učiteljice ženskih ročnih del pri Sv. Tomažu in na Runču in mesto učiteljice pri Sv. Rupertu v Slov. gorah se znova razpiše.

Nato je sledilo posvetovanje o raznih disciplinarnih zadevah, ki so temeljile večinoma v strupeni gonji katehetov proti delovanju naših učiteljev v sokolskih društvih in ki so izzevale v obsodbo teh klerikalnih ovaduhov.

Zadnja točka je obsegala predloge o razširitvi raznih prenapolnjenih šol, o sistemiziranju novih učnih mest in o penzioniranju nekaterih učnih moči.

Politične beležke

† Za norca nas ima. Ta moto iz narodne pesmi si je izbral včerajšnji «Slovenec», ko je napisal uvodnik o draginskih dokladah uradništva. Z njim je očividno hotel reči, da ima on uradništvo za norca, ker sicer bi voščil ved, ki je prišla že pred njeg-

vim članom v Ljubljano, ne mogel uradništvu natveziti takih gorostasnih neresnic kot jih je. Vse uradništvo ve, da je izvensporno zaslugi ministra dr. Zerjave, ako se je zadnje izplačilo draginskih doklad za 45 dni aprila meseca izvršilo brez zadržka. «Slovenec» piše, da se je minister Kumanudi takrat vdal «ogorčenemu protestu Jugoslovanskega kluba». Niti muha na oralu niso bili gospodje od tega kluba, ko so demokratije na vse pretege delali za uradništvo. Zato je več kot predrzna laž, ko piše včerajšnji «Slovenec», da je demokrat za uradništvo dejansko «samo tedaj, kadar potrebujejo pri volitvah uradniških glasov.» «Slovenec» seveda tudi previdno zamolči, da je tudi sedaj zaslugi demokratov, zlasti predsednika Davidoviča ter posl. Reiserja in dr. Kukovca, ako se je vprašanje draginskih doklad, ki se je hotelo od gotove strani zlohotno zavleči, popolnoma uredilo. Čez dva dni bo «Slovenec» zopet pisal, da je «Jugoslovanski klub» Kumanudija prisilil. «Slovenec» dalje piše, da visi nad uradništvom «Damoklejev meč nasilstva in absolutizma» in da «ni svobode, kakor je bila za časa, ko je imela na vladi besedo še SLS.» Kdo se ne spominja zlate klerikalne svobode! Čudimo se le, da ni «Slovenec» še napisal, da se na vladi dandanes vsak dan po en uradnik živ na meh odere. Iz te pisave «Slovenca» je pač razvidno, da bi res rad imel uradnike za norca. Z včerajšnjim članom o draginskih dokladah pa si je glavno glasilo SLS preskrbelo le — novo blamažo!

† «Slovenec» se hudiče. Dasi ima sicer debelo kožo, vendar pride iz ravnotežja, kadar ga kdo opomni na sledeče resnične točke: SLS je vedno enaka, danes takšna, kakor včeraj, protisrbska, protinarodna, trdnjava politične korupcije, demagoška, organizacija, ki naj bi prignala vse slovensko ljudstvo v en hlev in ga tam izročila kliki v neusmiljeno izrabljanje. Skratka, SLS je vedno bila in bo do svojega konca stranka. Susteršičevih načel, čeprav so njeni sedanji volitvi odrinili svojega bivšega voditelja in mojstra od jasl. Najbolj hud pa je «Slovenec», kadar ga kdo spomni, da se je s pomočjo Orlov in strankine organizacije ob pritrujevanju celokupne današnje SLS vršilo veliko denunciranje v smislu programa, kakor ga je oblikoval n. pr. Ušeničnik, ali Natlačen, ali mnogi drugi klerikalni veljaki. Nazadnje pa je še prišlo na dan, da so klerikalci sedanje SLS prodajali deželno avtonomijo Avstrijcem. Na prve resnične očitke «Slovenec» samo zmerja, na zadnjega pa kar lepo tiho molči. «Slovenec» nima sreče.

† Anton Pesek z novim puščicem za klobukom. Anton Pesek porabi vsako priliko, da si nabere sveže korajže. Včerajšnja «Jugoslavija» dokazuje, da sedaj vriska Anton Pesek, ker si je dal za klobuk kot nov puščic — Vaclava Klofača. Par tednov bo Peskovo glasilo živelo samo od češkega senatorja, zlorabljač njegovo ime, prav tako kakor je Klofač dejal, da so v narodnem socializmu tudi «spekulanti in izkoriščevalci, ki morejo kšeftariti tudi z najvišjimi idejami.» Ako je gospod Klofač samo malo pomislil na organ gosp. Antona Peska, ni čudno, da je slovenske svoje somišljenike na javnem shodu pozival, da morajo biti proti napačnemu, goljufivemu, zakrinkanemu socializmu.

† O stališču zunanega ministra dr. Ninčiča so v zadnjem času mnogo razpravljali nekateri beograjski listi, ki so vedeli povedati, da je prišlo med dr. Ninčičem in ostalimi člani vlade do napetosti in nasprotij radi Ninčičevega nastopanja v Rapallu. Presbriro ugotovila «edaj službeno, da so vse te vesti popolnoma neresnične.

† Zborovanje vojvodinskih Nemcev. Iz Novega Sada poročajo, da so Nemci, ki žive v vaseh okoli Velike Kikinde, imeli te dni v Veliki Kikindi skupščino za organizacijo nemške

stranke. Zboru, katerega se je udeležilo okoli 200 oseb, je predsedoval dr. Karel Erlin. Prvi govornik dr. Georg Grassl, predsednik nemškega združenja «Kulturbunda», je rekel, da se bodo bodoči predstavniki nemške stranke v parlamentu pridružili oni stranki, ki bo predstavljala narodno večino. Oni računajo, da bodo s kooperacijo s stranko, ki bo imela upravo države v svojih rokah, najbolje zaščitili svoje narodne interese. Predsednik dr. Erlin je v svojem govoru naglašal, da so Nemci vzgojeni v monarhističnem duhu in da bodo vsled tega podpirali samo one stranke, ki so monarhistične.

† Madžarske želje. Neki madžarski list iz Budimpešte je naprosil našo vlado, da mu dovoli ustanoviti v Beogradu svojo filijalo, tako da bi list izhajal v Beogradu in v Budimpešti. List ima brez dvoma namen, podpirati iredentistične težnje narodnih manjšin v naši državi, zato smo uverjeni, da naša vlada ne bo ugodila njegovi prošnji. Odnosaji med Madžarsko in našo državo še dolgo časa ne bodo dopuščali ustanovitve takega podjetja. Madžarom, ki bivajo v naši državi, in na prostu dano, da sami izdajajo svoje novine, nikakor pa se ne sme dovoliti propagande iz inozemstva, posebno pa ne iz Madžarske.

Po svetu

— Zlita v revščini? Vladni svetnik dr. Delug, ki je zdravil bivšega cesarja Karla je pisal na Dunaj, da se nahaja rodbina bivšega cesarja v največjem pomanjkljivosti. Dunajčani so pričeli zbirati prispevke za pot profesorja Pehana in babice Kralj v Funchal in so oskrbeli že tudi obleko za Citnega otroka, ki pride koncem maja na svet. Kondolčno pismo, ki se je poslalo Ziti povodom Karlove smrti, je podpisalo 21.000 Dunajčanov.

— Dve struji češkoslovaškega dijaštva. Pred nekaj meseci se je vršil v Brnu kongres češkoslovaškega dijaštva. Kongres je bil zelo buren in med dijaštvom sta se pokazali dve povsem divergentni struji. Sedaj prinaša «Češkoslovenska Republika» o tem razkolu zelo zanimive podatke. Ker je češkoslovaško dijaštvo zelo zavedno in vsled tega važen politični in kulturni faktor v češki javnosti, moramo opozoriti na ti dve struji, ker preti vsled tega dualizma razcep na dosedaj složni fronti češkega dijaštva. Ena struja je namreč povsem narodna, a druga socialistična. V kolikor smo informirani sta obe struji skoro enako močni. Socialisti so pa le v malem številu komunistično orijentirani. Češka javnost z zanimanjem sledi ta boj in pričakuje z napetostjo, katera struja bo zmagala.

— Socialisti v Belgiji. Belgijski socialisti so imeli te dni svoj letni kongres v Bruslju. Glavno vprašanje, o katerem je razpravljali kongres, je bilo vprašanje ženske volilne pravice za parlament. Višarna debata ni dovedla do pozitivnega rezultata. Nekateri so odločno branili žensko volilno pravico, veliko pa jih je bilo proti. Najodločnejši nasprotniki so bili zastopniki iz Charloia, kjer je socialistična stranka zelo močna. Argumentirali so svoje odklonilno stališče s tem, da bi ženska volilna pravica značila veliko ojačenje klerikalcev v parlamentu in pokrajinskih zastopih.

— «The Democrat in Downing Street» se imenuje ilustriran pamflet na Lloyd Georgea, ki je te dni izšel v Londonu in je bil takoj razprodan. Knjižica na 24 straneh smeši Lloyd Georgea in prinaša smešne epizode iz njegovega življenja od časa, ko je bil še «priden in pobožen čevjarski vajenec v vasi Llanystumdwy», pa do tam, ko je «prištrubl naravnost v Downing Street», kjer je podpisal famozno pogodbo z «ajriši» Ircl. Brosura je opremljena s karikaturnimi «čevljarija Davida Lyda Georgea iz Llanystumdwyja», njegovih sinov in hčera. — Pravzaprav kulture morda ne gre meriti po večji ali manjši umazanosti strankarskega boja!

ja pota. Ravno tako še mlajši kakor Tine Kos, Veno Pilon, A. G. Kos, Sterls in končno brata Kralj, kateri so vsak po svoje pokazali s svojimi deli, kaj so se naučili v tujini ter so nas seznanjevali z novejšimi umetniškimi pokreti v širokem svetu.

Po prevratu je nastalo v Mariboru umetniško društvo «Grohar», a v Ljubljani so se organizirali zastopniki različnih struj v društvu slovenskih vpadaljšajih umetnikov. Zadnje dni smo zvedeli končno tudi, da se je ustanovil klub «Mladih», ki hoče združiti v sebi naše ekstremiste.

Če potegnemo črto in sumiramo, ne moremo trditi, da smo do sedaj ustvarili svojo slovensko umetnost. Zunanji vzrok je pač ta, da nimamo svoje umetniške šole in da doma še nismo mogli ustvariti onega ambianta, ki je potreben za razvoj samosvoje umetnosti. Večini naših umetnikov je tak ideal sploh tuj in zato tudi ne strinjajo za njim. Dokaz: «Probuda». To društvo, ki nima samo namena, gojiti narodne ornamentike, kakor mnogi napačno mislijo, ampak hoče ustvariti splošno slovensko umetnost, do sedaj večina naših umetnikov še ni mogla razumeti. A to je škola. Kajti tujci, ki bodo prišli k nam študirati umetniške pojave, morajo biti razočarani, če naletijo tu na odev umetniških struj iz svoje domovine. «Probuda» je pa prva ustanovila slovensko umetniško

Prosveta

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE.

Drama.

Petek, 28. aprila: «Revizor». Dijaška predstava. Znižane cene. Začetek ob 3. popoldne. Izv.

Sobota, 29. aprila: «Otok in Struga». E. Nedelja, 30. aprila: «Pohujšanje v dolini Šentflorjanski». Delavska predstava. Polovične cene. Izv.

Ponedeljek, 1. maja: «Otok in Struga». B. Torek, 2. maja: Zaprto.

Opera.

Petek, 28. aprila: «Werther». A. Sobota, 29. aprila: «Bajaja». D. Nedelja, 30. aprila: «Faust». Izv.

Ponedeljek, 1. maja: «Plesni večer gđ. Lidije Wislakove». Izv. Torek, 2. maja: «Bajaja». C.

• • •

Novo beograjsko gledališče bo v kratkem gotovo. Treba je le še montirati priprave za centralno kurjavo in razsvetljavo. Poleg lož bo imelo gledališče 944 sedežev v parterju, na balkonu in galeriji in 150 stojšč. Otvoril se gledališče o priliki kraljeve poroke.

Zagreško Akad. Pjevačko Društvo «Mladost» priredi letošnje poletje koncertno turnejo po Angliji, kjer se je v svrhu omogočenja turnee osnoval odbor pod predsedstvom Setona Watsona, Stedea, Leiperja in drugih. Tudi angleška vlada je obljubila podporo.

Marij Kogoj je izdal v založbi «Treh labudov» svoj «Requiem» za mešan zbor. «Kres», osma številka ima sledečo vsebino: A. Cerkvenik: Prostitutka Zoša (nadaljevanje). Jos. Suchy: Kaznovana pohotnost (Staroindijska pripovedka s tremi slikami). E. Tiran: Zgodba o zlati lasnici. Li-tal-pe: Gavranji kriče. I. S. Turgenjev: Razgovor. Li-tal-pe: Prokletstvo vojne. Vestnik: Telovadba. Gladujoča Rusija. Gospodinjstvo. Književnost. Storžič s Kravca (slika). Kamniške planine z Njive na Veliki planini. — Celoletna naročnina Kresa znaša 160 K. Posamezna številka veija 16 K.

Jugoslovanska Njiva. St. 3. Zagreb 1922. Vsebine: Dr. Milan Prelog: Crna Gora i Austrija početkom 1916. godine. — Danko Anđelić: Sin čovečji. — Dr. Sergije Cahotić: Pod Damoklovim mačem. — Branko Simić: Nad truplom. — Dr. Franjo Fancev: Isusovci i slovenska knjiga XVIII. stoljeća. — Dr. Jural Majcen: Perspektiva u nauci i umjetnosti. — Dr. Petar Skok: O Rumunjima. — Pregled. Umjetnost. — Nauka. — Prosvjeta. — Politika. — Privreda. — Bibliografija.

Nove knjige Srbske književne zadruge. Srbska književna zadruge razposilja 24. izdajo svojih knjig «Drame dr. Laze Kostića», Milčevićev roman «Opene», Vuk Karadžićev popis «Crna Gora i Boka Kotorska», Šišićev «Stros-mayer i južnoslovenska misao» ter Petrovičev prevod P. Meriméjevih «Pri-povedki».

Nove domače opere. Zagrebški listi pišejo, da bo skladatelj «Bosonoge plesačice», Feliks Albini kmalu dovršil svojo veliko opero «Kraljevič Marko». Anton Dobronić je dovršil glasbo k Gunduličevi «Dubrovki», z originalnimi dubrovniškim temam. Lujo Šafranek-Kavič je dovršil svojo «Hasan aginico» na tekst dr. M. Ogrizovića, Blagoje Bersa bo v kratkem dovršil svojo opero na tekst Vojnovičeve «Smrt majke Jugovića», dr. Kazimir Krenedić komponira Begovićev libretto «Menuet» kot baletno opero v klasičnem stilu.

Predavanje čeških učenjakov v Zagrebu. S posredovanjem češkoslovaške komisije pride v Zagreb več češkoslovaških učenjakov, ki bodo predavali na tamkajšnji ljudski univerzi. Kot prvi predavatelj pride v kratkem vseučiliški profesor dr. Karel Domin, znani raziskovalec Azije in Avstralije. Pri prvem predavanju bo dr. Domin govoril o Slovaški, pri drugem pa o svojem potovanju po Aziji in Avstraliji. Prvo predavanje se vrši dne 25., drugo pa dne 27. aprila.

šolo in čez deset let bomo o tem naprej govorili.

Toda vrnimo se k razstavi! Raznesel se je glas, da «Sava» ne bo razstavila. Odpavilo je od ustanovitve sem nekaj članov, a preostali vsled grenkih materialnih razmer niso imeli prilike, da bi skrbeli za dopolnitev svoje atelierske zaloge. Če pa pomislimo, da je bližajoča se razstava mišljena kot reprezentativna razstava, ki naj pokaže umetniški razvoj od prve razstave do danes, bomo uvideli, da bo ta slika brez «Save» nepopolna. Jakopič, Jama, Grohar in Kobiljeva na razstavi tudi ne bi smeli manjkati.

Na današnjem sestanku naših umetnikov se jim nudi prilika, da se končno zedinijo, v katerih grupacijah hočejo nastopiti v Beogradu. Naj bi se naši umetniki zavodili, da je trenutek zelo važen za nadaljni razvoj naše umetnosti. Naj bi se pa posebno tudi naši odločujoči krogi enkrat zavodili, da taka razstava ni kupčijsko podjetje, ampak da mora biti v slovenskem oddelku razstavnih prostorov zastopana — Slovenija. Čim večji bo interes od strani vlade in naših denarnih krogov za to prireditev, tem bolj bo mogoče, da bo slovenski del razstave podal pravo sliko razvoja naše umetnosti. In tem lepša bo ta slika in častnejša za našo ožjo domovino, čim bolj se potrudimo zanja.

«La sculpture française». O tem vezanim tematu je predaval v nedeljo 23. t. m. zvečer v veliki dvorani naše univerze ugleden pariški umetnostni zgodovinar in kritik Gabriel Mourey. Začel je pri tipičnih plastikah romanske dobe, ki so nastajale pod vplivom antike in bizantinske umetnosti in nas povedel preko gotskega kiparskega ekspresionizma na slavni domih Reimsa, Amiensa in Notre Dame v francosko renesančno kiparstvo, v francoski klasicizem in nehal pri Bégusu in Rodinu. Žal, da predavatelj ni posegel tudi v najmodnejšo francosko umetnost. Predavanje je bilo zanimivo in tudi nestrokovnim krogom dostopno. G. Mourey se je trudil, da je govoril prav razločno. Sklopične slike so spremljale govor predavatelja. Priredba je bila hvalabogu dobro obiskana. Francoskemu inštitutu, ki je vso to svar priredil in omogočil, smo dolžni iskreno zahvalo. Le še več takih prireditev, ki tako dobro služijo spoznavanju obeh narodov.

Poljaki in Begovič. «Gazeta Lwowska» je založila spis dr. Pogonowskega pod naslovom: «Tworczość Milana Begoviča», v kateri je poleg življenjepisne popisara tudi Begovičovo literarno delovanje na polju lirike, dramatike in esteti-ke. Zdi se, da se Poljaki bolj zanimajo za nas, kakor se mi zanje. Pred kratkim so dali v Lvovu tudi Kosorjev «Požar strasti».

«Spiegelmenschen» se imenuje ekspresionistična drama izpod peresa Werfla. Ta drama je v kratkem času napravila pohod preko vseh nemških gledališč. Za premiero «Spiegelmenschen» v Burgtheatru pa se pripravljajo na Dunaju že dalje časa demonstracije. Avtor je odpotoval in ne bo prisostvoval premieri. V dramu namreč zabavlja čez dunajskega pisatelja Krausa, radi česar hočejo Krausovi prijatelji dramo in avtorja, če pride k predstavi, izžvižgati.

Turneja Sare Bernhardt. 80letna francoska umetnica se je te dni vrnila zopet v Pariz s svoje turnee, na kateri je gostovala v 32 francoskih mestih v 48 dramah, med temi tudi v premierah. Pravijo, da ima vedno boljši spomin. Zavidajo za to pač marsikateri igralec v mnogo mlajših letih.

Straussova «Saloma» v Franciji. V Nantesu se je te dni vršila premiera Straussove opere «Saloma», ki je dosegla ogromen uspeh. Ta opera je prvo nemško delo, katerega so po vojni sprejeli tudi v Franciji.

Sport

KOLESARSKA OTVORITVENE DIRKE V ZAGREBU.

Jugoslovanski koturaški (kolesarski) savez v Zagrebu priredi v nedeljo dne 30. t. m. veliko otvoritveno dirko na dirkališču v Zagrebu s sledečim vspreedom:

- 1.) Otvoritvena vožnja na 1800 m;
- 2.) Juniorska vožnja na 1800 m;
- 3.) Motociklistična tekma na 3 HP na 3600 m;
- 4.) Medklubska dirka (kolesarji) na 1800 m;
- 5.) Tekma seniorjev na 1800 m;
- 6.) Motociklistična dirka za motorje od 3 — 6 HP na 4500 m;
- 7.) Glavna savezna tekma za kolesarje na 4500 m;
- 8.) Motociklistična dirka najmočnejše kategorije na 5400 m;
- 9.) Tolažilna vožnja za kolesarje na 1800 m in
- 10.) Avtomobilna dirka vseh kategorij na 9000 m.

Jugoslovanski kolesarski podsavez za Slovenijo pozivlja vse klube, da nemudoma javijo tekmovalce na naslov: M. Rieger, Zagreb, Marzovecova ulica 10. — Jugoslovanski kolesarski podsavez za Slovenijo v Ljubljani.

Železničarski sportski klub, Sisak igra v nedeljo 30. t. m. v Ljubljani proti Iliriji. Z. Š. K. je prvak sisačke župe za zagreškega nogometnega podsaveza. Porazil je prošlo nedeljo «Segestosa», hanskega prvaka župe s 5 : 0. Razen tega beleži več dobrih rezultatov tudi proti zagrebškim klubom ter ga je šteti med najmočnejše klube hrvatske province.

Kolesarska Ilirija v Ljubljani priredi v nedeljo dne 30. t. m. cestno dirko na progi Ljubljana-Kamnik. Start ob 15. pri 1. km na Dunajski cesti. Prihod prvih dirkačev v Kamnik okoli 15.40. Mak-simalni čas 45 minut. Prijave do sobote opoldne na naslov: Šiškočič, kavarna Prešern. Prijavnina 1 Din. Pozneje prijave brezpredmetne. Vsi ostali člani ne-dirkači in prijatelji sporta se zberejo točno ob 13. pri mitnici na Dunajski cesti nakar odhod s kolesi v Kamnik. Za slu-čaj, da se prijavijo najmanj 25 oseb ne-kolesarjev, ki bi hoteli poleteti v Kam-nik, je klub pripravljen preskrbeti avto-bus za vožnjo tja in nazaj. Voznina bo stala približno 60 kron za osebo tja in nazaj. Prijave za avtobus tudi na naslov: Šiškočič, kavarna Prešern. do sobote opoldne. V slučaju neugodnega vremena, ali pa skrajno slabega stanja dirkalne proge se tekma preloži na poznejši čas.

Nov svetovni rekord v plavanju. Znani ameriški plavalec John Weissmüller od Chicago A. C. je pretekli četrtlet zopet postavil nov svetovni rekord, in sicer v plavanju na hrbtu na 150 yar-dov, ki jih je preplaval v 1 min. 42 in dve petini sek.

«Jutarnji list» je postal polurno glasilo Z. N. P. in ricer na zahtevo mnogih podsaveznih klubov.

Pred V. jugoslovansko umetniško razstavo

Razstava, ki jo prirejajo naši umetniki o priliki poroke Nj. Veličanstva, bo prva splošna jugoslovanska razstava, odkar smo se ujediniili, a peta jugoslovanska razstava sploh. Pred 18 leti, ko so Srbi kronali svojega kralja Petra, so se prvič zavedeli slovenski in hrvatski umetniki, da se tiče ta proslava tudi njih, ter so z navdušenjem sodelovali pri prvi razstavi v Beogradu. Elegantna je bila ta kulturna demonstracija. Naši tlačitelji so stiskali pesti, naši skeptiki so zmajevali z glavami, a bojazljivci so že vohali smodnikov duh. A vendar se je ta prvi poskus nad vse dobro posrečil, kljub temu, da smo bili za tako prireditev še preslabo pripravljeni. V mnogih sodelujočih se je takrat zanetila iskra velike nade. To veliko nado so nosili v prsih do prevrata in iskra je tedaj vzplamtela ter plamtli še danes. Plamtli v kljub vsem mrzlim vetrovom, ki pihajo ob pomlad naše svobode. Toda kdor je nosil iskro takrat seboj, temu tudi pomladanski vetrovi ne bodo ugasnili plamena.

Kako hitro je preteklo teh 18 let! Kdor bo videl letošnjo razstavo, se bo vprašal: Koliko smo napredovali v tem času? Kaj moremo pokazati svetu po protoku tega razdobja? — Pred 18

let je prvo slovensko umetniško društvo že spalo spanje pravičnega. Ljubljanski umetniki so se bili zbrali v klubu «Sava», a na Dunaju so takratni «mladi» ustanovili «Vesno». Drugi umetniki so sodelovali v skupnem slovenskem oddelku.

Ze takrat je nastala misel, da bi se ustanovilo društvo, ki bi obsegalo vse jugoslovanske umetnike. Ustanovila se je «Lada», a to društvo pri Slo-venih ni našlo potrebnega razumevanja. Slovensko umetniško življenje se mod tem časom na zunanji ni mnogo izpremenilo. Vendar pa pade v to dobo zgradba Jakopičevega paviljona in lepa vrsta umetniških razstav, v kateri so se nekatere struji izkristalizirale. Če govorimo o «Savi», imamo pred očmi grupo slovenskih impresionistov, katerih umotvori so brezdvomno zelo močno vplivali na umetniški «mentalitet» našega občinstva.

Kakor je bilo pričakovati, je služajna združitev članov «Vesne» po odhodu z Dunaja prenehala in tako so ostali Gaspari, Smrekar in Birolla več let sami v izvrševanju onih smeri, ki si jih je bila postavila «Vesna». Uvedli so v našo umetnost pripovedujoči in narodni element. Vavpotič in Tratnik sta bila zopet preveč samosvoja, da bi se bila pridružila eni teh smeri, ako-ravno sta se večkrat nagibala k «Savi». Več mlajših umetnikov, kakor Bucik in Dolinar, je začelo hoditi svo-

* Mariborska podružnica «Jutra» posluje v Mariboru v lastnih prostorih. Barvarska ulica 1. Opozorjamo naše mariborske naročnike in interese, da lahko v podružnici naročajo in plačujejo list, oziroma inerate. Zlasti naj se javijo oni naročniki, ki prejema «Jutra» sedaj po pošti, a ga žele prejemati po raznašalcih, kar ima za nje ugodnost, da dobe list redno že dopoldne in tudi ob nedeljah, dočim ga pošta dostavlja šele popoldne, ob nedeljah pa sploh ne. Obenem prosimo vse naše prijatelje, da sporočajo podružnici «Jutra» dogodke in vesti, o katerih žele, da pridejo v naš list. Podružnica prodaja tudi vse knjige «Tiskovne zadruge» po originalnih cenah. V zalogi ima tudi Susteršičevo brošuro, ki se prodaja po 10 dinarjev komad.

* Draginske doklade državnih nametancev. Finančno ministristvo je odredilo z brzojavnim odlokom izplačilo drugega obroka difference na zvišane draginske doklade za dobo od januarja do incl. marca t. l. še za nadaljnjih 45 dni. S tem je vprašanje končno povoljno rešeno. Aktivnim državnim uslužbencem se ta difference po možnosti nakaže obenem z osebnimi prejemki za maj ali za le s prav neznamo zamudo. Nakazilo difference za vpokojence se bo pa za nekoliko dni zakasnilo, ker je do 1. maja tehnično neizvedljivo.

* Definitivno imenovanje intendanta ljubljanskih gledališč. Ministrski svet je na svoji seji dne 26. aprila v izvrševanju kraljevske oblasti podpisal ukaz o definitivnem imenovanju ravnatelja gosp. Mateja Huba da za upravnika Narodnega gledališča v Ljubljani z začetnim činom VI. razreda.

* Senator Vlacav Klofač se je večer popoldne odpeljal z brzovlakom iz Maribora v Prago.

* Odprto pismo pokrajinskemu namestniku Hribarju. Bivši državni upravitelj Windischgrätzovih posestev v Planini, gosp. Atanasije Ristič (ki ni identičen z znanim liboskim sekretrom Kosto Rističem) objavlja v listih «odprto pismo», v katerem dviga težke obtožbe proti pokr. namestniku gospodu Hribarju. Zadeva, o kateri razpravlja g. Ristič, je tako važna, da se čutimo dolžne, objaviti pismo tudi v našem listu. Očitki g. Rističa so na eni strani tako gorostasni, na drugi pa tako konkretni in je koineidenca slučajev, ki jih navaja, tako vsiljiva da se z molkom ali z gesto demantiranja ne more preko njih. Zato je pričakovati, da se bo mučna afera, ko je enkrat iznesena pred javnost, tudi javno do kraja razčistila v interesu neposredno prizadetih, pa nič manj v interesu celokupnega slovenskega dela našega naroda.

* Novo demokratsko glasilo. Kakor nam javljajo iz Dubrovnika, se je prošlo nedeljo vršilo tamkaj zborovanje demokratske organizacije, na katerem se je razpravljalo o političnem položaju. Sklenili se je med drugim, da se v Dubrovniku ustanovi demokratsko glasilo, ki začne izhajati s 1. julijem.

* Vatikan proti nam. Beograjska «Samouprava» poroča iz Dalmacije, da je bil dosedanj zadrski škof doktor Vicko Puljiš izmenjen in imenovan na njegovo mesto Italijan msgr. Borsatti. Dr. Puljiš je dobil naslov «nadškof pontski». Izmemo na zadrski škofovski stolici so že pred nekaj meseci zahtevali fašisti in Vatikan jim je seveda z veseljem ustregel.

* Pisatelj dr. Debeljak dobil v Parizu nagrado. Pariški «Eclair» je razpisal v Parizu nagrado — liter kolonije vode — za onega, ki uga ne vseh 80 besed, ki so manjkale v nekem romanu, katerega je rečeni list natisnil. Nagrado je dobil naš pisatelj dr. A. Debeljak.

* Iz «Uradnega lista». «Uradni list» pokrajinske uprave za Slovenijo objavlja v številki 42 z dne 26. aprila «Pravila» po katerih se morajo ravnati vsi lekarnari in zdravniki pri predpisovanju, odajanju in zaračunavanju zdravil.

* Obletnica Zrinsko - Frankopanske tragedije. Kakor vsako leto, tako se bo tudi letos dne 30. aprila na dan Zrinsko - Frankopanske tragedije v stolni cerkvi zagrebški obhajala zaдушnica za oba narodna mučenika. Na predvečer pa priredi sokolstvo mesta Zagreba v tamkajšnjem narodnem gledališču slavnostno sokolsko akademijo. Uvodoma se izvede pretresljiv prizor. Petra Zrinskega slika v jeti in njegova hoja na morišče. Temu prizu ru sledi akademija, ki obsega enajst izbranih tehniških točk. Začetek prireditve ob 8. zvečer.

* Nov pravilnik za invalidske podpore. Iz Beograda nam poročajo: V direkciji za invalidske zadeve je bil te dni izgotovljen nov pravilnik o izvršbi invalidskega zakona. Ta pravilnik bo v kratkem podpisal minister za socialno politiko. Z novim pravilnikom bo stanje invalidov znatno izboljšano, ker se s tem pravilnikom uredi delitev podpor kakor tudi potovanje invalidov na zdravniški pregled in v razna zdravilišča.

* Prijava orožja. Prejeli smo: Policijsko ravnateljstvo v Ljubljani opozarja vse lastnike orožja, ljubljanskega policijskega okoliša, da morajo brez ozira na to, ali imajo orožne liste ali ne, prijaviti svoje orožje do 1. maja 1922 policijskemu ravnateljstvu s predpisano prijavnico. Neprijavljeno orožje se bo v zmi-

slu člena 3. zakona z dne 18. februarja 1922 «Uradni list» št. 30 brez ozira na to, ali ima lastnik orožni list ali ne, zaplenilo.

* Nezaslišano postopanje voditeljev narodnih socialistov. Včerajšnji «Naprej» prinaša pod tem naslovom na naslov poslanca Brandnerja in g. Antona Peska, ki ga imenuje vogelni kamen narodnega socializma v Sloveniji, ostro kritiko razmer v Peskovem premogovniku v Ključarovicah. «Naprej» piše, da je «gospod Pesek v svojem listu javnost varal ter gospod Brandner pošteno farbal», ko sta naznanjala strmečim rudarjem, da so delavci v omenjenem premogovniku sijajno plačani ter da pripravila gospod Anton Pesek socializacijo svojega podjetja, s čemer daje vzgled kapitalistom vsega sveta. «Naprej» poroča, da delavci v Peskovem premogovniku še danes v najboljšem slučaju ne zaslužijo več kot 35 do 70 kron dnevno ter da so «pričeljeni na milost narodno-socialnih gospodov delati tudi po 16 ur neprenehoma». Dne 22. aprila pa da je Peskov premogokop brez zakonito odpovednega roka odpustil 67 delavcev. «Naprej» piše z ozirom na to: «... ali ste s tem za hrbtним udarcem po 67 družinah ravnali socialno? Ali vas ne oblije rdečica sramu, da s tako hladnim cinizmom pahnete 67 rodbin v največjo socialno bedo? Kje imate še čut poštenja, da take srede njeveške naredbe izdajate v 20. stoletju in tudi vi gospod Brandner, da iste poveličujete».

* Podtikanja «Jugoslavije». Ljubljanska «Jugoslavija» je pričela te dni dopis iz Maribora, v katerem napada tamkajšnjega «Sokola», češ da je bila sokolska akademija nalašč preložena na 6. maja, da bi se tako škodovalo prireditvi policijskega osobja. Odbor mariborskega «Sokola» izjavlja zaradi tega, da nikomur od odbornikov ni bilo znano, da ima imenovanega dne prireditve tudi policijsko osobje in tudi nikdo ni prosil, naj bi se sokolska prireditev zaradi tega preložila. Sedaj pa je to nemogoče, ker so priprave že končane. Akademija se vrši v proslavo 60letnice Sokolstva in se ne more opustiti. «Sokol» ni nikako politično društvo in ga zato ni mogoče izrabljati za nobene spletke. Sicer pa je v naraščanju tudi mnogo otrok policijskih namestencev.

* Zlet jugoslov. gasilcev. Jugoslovanski gasilski savez je sklenil na svojem zadnjem običnem zboru v Zalecu, da se vrši zlet jugoslovanskega gasilskega saveza v letu 1922 v Kamnik. Ta zlet se vrši v dneh 4. in 5. junija, zajedno praznuje prostov. gasilno in reševalno društvo v Kamniku svojo 40letnico. Opozorjamo vsa gasilska društva na to proslavo že danes in vabimo k največji udeležbi. Bratskim društvom se razpošljejo v prihodnjih dneh natučnejši podatki. — Odbor.

* Brezžične brzojavke za Ljubljano. Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani je ministrstvu za pošto in brzojave poslala naslednjo petico: Kakor doznajamo, obetoja na telefonskem oddelku tukajšnjega poštnega ravnateljstva prejemna postaja za radiotelegrafijo, ki prejemna brezžične brzojavke skoro vseh radio-postaj evropskega kontinenta. Vse ta material pa ostane neizrabljen in neizkoriščen pri poštnem ravnateljstvu ter se ne da niti gospodarskim institucijam, niti časnikařtvu na razpolago. Tako so vsi denarni zavodi kakor tudi časnikařstvo navezani na žična poročila, bodisi brzojavna ali telefonska, ki prihajajo le z veliko zakasnitvijo v Ljubljano, običajno po dva do tri dni pozneje nego jih je prejela brezžična postaja. Zaradi tega prosi zbornica, da bi blagovolilo ministristvo dovoliti, da se ta material izkoristi na ta način, da bi se dajal interesom na razpolago proti primerni odškodnini, ki pa vsekakor ne bi smela presegati on vsoto, ki so jo časopisi v današnjih težkih gnotnih razmerah zmožni plačati.

* Hidrotehniška oddelka v Celju in Mariboru. V področju gradbene direkcije v Ljubljani se osnujeta dva hidrotehniška oddelka, eden s sedežem v Celju, drugi s sedežem v Mariboru. V delokrog celjskega hidrotehniškega oddelka spada okrajna glavarstva Celje, Konjice, Brežice, Krško, sodni okraj Šoštanj okrajnega glavarstva Slovenjgradec in sodni okraj Rogatec okrajnega glavarstva Ptuj; v delokrog mariborskega hidrotehniškega oddelka pa okrajno glavarstvo Maribor, Prevalje, Slovenjgradec brez sodnega okraja Šoštanj, Ptuj brez Rogateca. Ljutomer in Murska Sobota.

* Ambulatorij PTL v Mariboru. Dne 7. maja se na slovesen način otvori v Mariboru ambulatorij antituberkulozne lige. Začasno bo ambulatorij posloval trikrat na teden in sicer ob ponedeljkih in sobotah od pol osme do devete ure dopoldne ter ob četrkih od pot 18. do 19. ure popoldne.

* Hujskanje proti državi. Poročajo nam: Trboveljski župnik Časl je imel v nedeljo dne 23. aprila ob 10. uri v podružnici v Dragi pridigo, med katero je z vso svojo hribovsko surovostjo udaril po naši vojaški upravi, češ da je bilo poslano letos na jug nebroj naših mladeničev, od katerih jih je 3000 zmrazilo, ker so morali spati v nezakurjenih vozeh, ostali pa so se vrnili na smrt bolani. — Leti dan popoldne se je vrnil na Dolu shod SLS, kjer je «poročal» kmet Krajnc. Ta se je zagnal nad sedanjico šolo, «ki je docela za nič» in nad

učiteljstvo s tako besnostjo, da bi se moralo vsakemu poštenjaku studiti. Vprašamo: Ali je vlada nasproti takim lopovom rez brez moči? Ali nas hoče priisliti, da si bomo iskali — in tudi našli — zadoščanja sami s pestjo? Naj se nam da enkrat na to vprašanje odgovor!

* Mojařtrski izpiti. Pismeni izpiti za zidarske, tesarske, kamnoseške in vodnarske mojařtre so bodo vršili v času od 8. do 13. in potem dne 15. in 16. maja med uradnimi urami pri gradbeni direkciji v Ljubljani, ustni izpiti pa dne 17. maja. Izpitna taksa znaša 96 Din. Prošnje za pripest k izpitu je vložit do dne 1. maja.

* Smrt vsled opeklin. V Kranju je prošil ponedeljek ponesrečil trinajletni Vlado Semen. Njegova sestra je postavila na mizo lonček kropa, katerega je deček, misleč da se v lončku nahaja mleko, hotel poskusiti. Pri tem se je fantek s kropom polil in se tako močno opek, da je vsled opeklin še isti večer umrl.

* V Bistrici utonil. Komaj devetletni Alojzij Vrhovnik z Bakovnika pri Kamniku je dne 20. aprila odšel z doma proti reki Bistrici in se ni več vrnil. Iskali so ga drugi dan domači in sosedji ter so ga našli mrtvega v strugi Bistrice. Utopljenca so prenesli v domačo hišo ter ga pokopali v Podgorjeh. Kakor je deček ponesrečil, ni znano.

* Konj in vol sta se splašila posestniku Ivanu Grobolšku iz Litije, ko je šel na polje orat. Voz se je prevrnil in pokopal pod seboj voznika, ki si je zlomil pri tej priliki levo nogo.

* V Ljubljani je padel. Mihec Omerza, 10letni sin delavca električne cestne železnice v Ljubljani, je «sprical» šolo in se šel raje potepat na Sv. Petra nabrežje. Dobil je kmalu družbo in z njo veselo skakal ob bregu in po škarpji. Ker pa Mihec ni bil nič kaj spreten, je pri skakanju padel v naraslo vodo, ki ga je odnesla s seboj. Šele pri mostu ga je rešil neki delavec Polakove tvornice iz mučnega položaja in ga izročil stražniku, da ga je odvedel v bolnico. Mihec si bo gotovo zapomnil, kdaj je šolo «sprical».

* Nesreče in nezgode. Karel Krašovec, kovaški vajenec na Vrhniki, se je pri žaganju drv vžagal v levo roko. — Josip Lovšin, petletni sin kurjača južne železnice, stanujočega v baraki pri Kolinski tovarni v Ljubljani, je med igranjem tako nesrečno padel, da si je zlomil desno nogo. — Tina Bučar, nedoletna hčerka šoferja iz Grosuplje, je vtaknila niko v usta in jo pogoltnila. — Franc Meznarič in Ferdo Zadrave, posestnika sinova iz Radoslavcev, sta ogledavala samokres, ki se jim je nepričakovano sprožil in je zadela krogla Meznariča v desno oko.

* Uboj. V neki jami blizu Rodika sta dva pastirja, ki sta se zatekla tja pred nevihto, na veliko začudenje našla truplo 25letne Karoline Železnikove, ki je služila v krmi v Rodiku in zgnila dne 24. februarja. Železnikova je bila ubita. Orožniki pridno poizvedujejo.

* Pretep. Andrej Tomšič, delavec iz Ribnice, je šel preteklo nedeljo v kolo-dvorsko gostilno, kjer je bila zbrana že večja družba pivecev. Med njimi se je nahajal tudi delavec Anton Zuk, s katerim se je začel takoj pretekati. Očital mu je tudi, da je njegova žena «vojaški ostane». Zuka je to seveda tako pogrelo, da je sklenil maščevati čast svoje žene. Nagovoril je nekaj fantov, ki so nato domov idočega Tomšiča v temi napadli s kolčki in ga pošteno premikastili. Za nameček ga je nekdo še tako pošteno treščil ob tla, da si je Tomšič zlomil desno nogo.

* Zavratno napaden. Ignacij Bečaj, vojni invalid iz Zelimelj, se je vračal ponoči mimo cerkve domov. V temi ga je napadla neznana oseba in mu prizadejala na glavi nič manj kakor osem ran.

* Čeden parček. V nekem ljubljanskem hotelu je aretirala včeraj policija šoferja Ivana Mitriča, ki je poneveril tvrđi Kuštrinu 20.000 K in jih zapravl skupno s Franco Šumijevu iz Trčica, ki je prišla šele pred nekaj dnevi iz zapora, s katero je dolal izlete po Sloveniji. Pod ključem se nahaja zopet tudi Šumijeva. Parček je denar že ves zapravl.

* Tatvine. Posestniku Ivanu Bartolu iz Hraštnika je bila med vožnjo od Zidanege mosta do Zagreba ukradena žepna ura z verižico, vredna 6000 kron. — Potreščku Petru Jontesu v Ljubljani je neznan tat z Resljeve ceste odpeljal vozček, vredn 8000 kron.

* Mlad pustolovec. V Celju se je pojavil te dni neki «Jovo Carmin» ter najel sobo «Pri belem volju». Posojilnico je v imenu dijaškega društva «Plamen» prosil, naj prepusti dvorano brezplačno v svrhu prireditve dramatčnega in pvskega večera. Z naivnim oklicem se je obrnil tudi do dijaštva, češ da namerava že prve dni maja izdati prvo številko dijaškega glasila «Plamen». Dijake je pozval, naj pri gimnazijskem slugi deponirajo doloženo naročnino. Poizvedbe so dognale, da Carmin ni dijak iz Ljubljane, kakor se je prijavil, in tudi nikak Carmin, marveč Ivan Mrak, bivši dijak ptujske gimnazije. Policija ga je dala pod ključ.

* Velika tatvina dragocenosti. V Zomboru je bila v sredo popoldne izvršena velika tatvina v zlatarski trgovini Bela Wagnerja. Ukradenih je bilo raznih dragocenosti v vrednosti 200.000 dinarjev. Vlomilce zasledujejo z vsem policijskim aparatom.

Z VINSKEGA TRGA.

Vinska trgovina v Jugoslaviji počiva. Kupuje se le za kritje tekočih potreb. Hladno in nestalno vreme ne upliva povoljno na vinograde, vendar se sedaj še ne more sklepati na letino. V Sloveniji je bila pred dnevi ponekod celo slana. Cene vinom so prilično stalne. V Sloveniji le so cene nekoliko padle; za namizna rdeča in bela vina se plačuje okrog 18 — 24 K za l, za boljša vina pa 30 — 36 K za l. V zadnjem času so začela prihajati na tržišče dalmatinska vina. V okolici Vrčca je bila zadnja letina vobče slaba. Ker ni bilo posode, se je prodajalo grozdje po 6 — 8 K kg, most pa po 10 — 12 K l, pri čemur so največ zaslužili špekulanti. Pri produkciji se plača za liter belega vina od 9 do 9 in pol odst. 14 — 15 K, 10 — 10 in pol odst. 16 K, 11 odst. 17 K, za rdeče vino 15 K, za najboljšo temno-rdečo 16 do 18 K.

V Avstriji, ki bi bila v normalnih časih, naša precejšnja odjemalka, je postala povpraševanje po vinu nekoliko zivahnnejše, ker so zaloge gostilničarjev že precej omejene. Vendar je položaj na tržišču še vedno slab. Vino kupujejo po največ špekulanti. Vinski trgovci so pod uplivom čakanja na povišanje uvozne carine in trošarine na vino. 10 odst. vina se prodajalo po 700 K liter.

Prihod inozemskih kupcev v Madžarsko, je povzročil narast cen na madžarskem vinskem tržišču. Kakor se obeta, bodo cene vinu še naraščale. Nemški trgovci povprašujejo po večjih količinah. Švica bo znižala uvozno carino in se je zadnje dni prodala za Švico ena partija 30.000 hl. Ker je Poljska izbrislala iz seznama luksuznih predmetov vino v sodih, se nadejajo madžarski trgovci, da se jim bo sedaj odprli tudi poljski vinski trg. Cene: v Alföldu 34 — 40 Km za vitino od 11 — 13 stopinj, v Tokahegyalaya 52 — 60 Km, v Dömsödu 35 — 40 Km. Cenejšje prodajajo samo producenti, ki nimajo kleti.

V Češkoslovaški se je domači vinski trg popravil, ker se uvoz tujih vin otežkočuje. Cene so nekoliko padle. Večji padec preprečava naš omejitel uvoza. Povpraševanje je zelo malo. Kar se uvozi, se uvozi največ iz Italije in Madžarske. Iz slednje se tudi mnogo vtihtaplja. Cene so v Berezgaszu 650 Kč za 10 odst., a 900 Kč za 12 odst. vina za hl ab Praga. Madžarska vina se ponujajo po 74 — 75 Kč po stopinji s carino z meje.

V Italiji, ki je zlasti nam huda konkurentinja, je sedaj vinska trgovina precej mrtva. Cene boljših vin so stalne, le slabša vina so se nekoliko pocenila, ker jih producenti zelo ponujajo. Povpraševanje iz inozemstva je malenkostno.

NARODNA BANKA SHS.

Stanje 15. aprila 1922.

Aktive (v milijonih dinarjev, v oklepajih razlike napram stanju dne 8. t. m.): kovinska podloga 398.8 (+ 0.4), posojila 947.3 (— 3.4), državni dolgovi 4.418.5 (nespremenjeno), vrednost državnih domen 2.138.3 (nespremenjeno), skupaj dinarjev 7.903.1 milijona.

Passive: glavnica 15.1, rezervni fond 1.9, bankovci v obtoku 4.863.8 (— 6.9), razne obveznosti 868.8 (+ 7.1), terjatve države za založene domene 2.138.3 (nespremenjeno), saldo raznih računov 15.0 (— 3.0), skupaj dinarjev 7.903.1 milijona.

TRŽNA POROČILA.

Celjski trg. Mesa dovolj, kvaliteta slaba. Cene: govedini 40 — 52 K, teletini 52 K, svinjini 76 K, kozličevini 40 K, slanini 94 — 96 K, povojeni svinjini 120 K, rebram 80 — 90 K, masti 100 — 104 K za kg. Jaje je dovolj, komad po 3 — 4 K. Zelenjavi cene popuščajo. Moka najlonejša se trži po 26 K. Perotnine malo. Kure, komad po okoli 140 K, purani in gosti, komad po okoli 200 — 300 K. Kakovost mleka zelo slaba; cene nestalne. Krmpir se je prodajal po 5 — 6 za kg.

Novi Sad, 25. aprila. (Produktna borza) Cene v dinarjih. Pšenica baška odnosno sremska (75 kg 2 odst.), ponudba 415; ječmen baški (63 — 64 kg), ponudba 300; oves baški, ponudba 292.50; koruza ab Novi Sad, zaključena po 295; koruza ab ladja Donava, ponudba 285; moka št. 0, ponudba 56.25; mast baška, ponudba 20.50; suho meso, ponudba 1700. Tendence slaba.

Zagreb, 26. aprila. (Markov sejem). Dogon konj je bil precejšen. Cene: prvovrstni sportni konji 70.000 — 140.000 K za komad, drugovrstni 40.000 — 60.000 K. Prvovrstni tovarni konji so bili cenjeni 100.000 — 110.000 K, a so dosegli ceno okrog 96.000 K. Slabi tovarni konji so imeli ceno par 50.000 — 60.000 K. Konji za klanje komad 8000 — 10.000 K. Govejle živine je bilo precej. Za kg žive teže: voli I. 48 — 56 K, II. 38 — 45 K, III. 24 — 29 K, krave I. 30 — 38 K, II. 27 — 29 K, slabe 18 — 24 K, mlada živina 27 — 30 K, bikji 45 — 50 K, teleta 38 — 47 K, svinje sremske I. 68 — 70 K, II. 64 — 66 K, slabe 54 — 60 K. Pra-se 6 tednov staro 600 — 700 K. Seno je bilo po 1000 — 1100 K, detelja po 1200 kron.

Sejem za živino v Ljubljani. Dne 3. maja se v Ljubljani zopet vrši sejem za živino (konje, goveda in prašiče).

Zborovanje bizelskih in dolenskih vinogradnikov v Brežicah. Pripravljali odbor Glavne zveze jugoslovanskih vinogradnikov v Mariboru, ki hoče združiti vse jugoslovanske vinograde v močno skupno gospodarsko organizacijo,

poziva vinograde in podružnice Kmetijske družbe, naj ustanove krajevna vinarska društva. V ta namen bo dne 6. maja ob 10. uri dopoldne v prostorih g. Pečnika v Brežicah zborovanje bizelskih in dolenskih vinogradnikov. Sklepalo se bo tudi o skupni udeležbi na letošnjem vinskem sejmu v Ljubljani.

Čebelarji sestane v Vojniku. Podružnica čebelarskega društva v Vojniku priredi dne 30. t. m. ob 8. uri zjutraj v šoli čebelarski shod. Prodaval bo g. Miloslavstik iz Celja. Obenem bo proslava 25letnice čebelarskega društva. Po shodu bo izlet k čebelnjaku sadjarskega višjega nadzornika g. Frana Gorčana v Višjo vas.

Naš izvoz v Egipt. Naša agencija v Port Saidu objavlja, da se je tekom leta 1921 izvozilo iz naše države v Egipt 230.303 met cimenta v vrednosti 101.058 egiptovskih tir, 1412 mte fizola v vrednosti 2553 kg, 1850 kg tobaka v vrednosti 256.000 eg. lir in 35.483 kub. metrov stavbnega lesa v vrednosti 182.589 eg. lir. Celokupen naš izvoz leta 1921 v Egipt je znašal 289.801 eg. lir. Ves izvoz iz raznih držav v Egipt je znašal lani 55.507.984 eg. lir.

V trgovinski register so se vpisale nastopne tvrdke: Mejavšek & Hykel v Celju (tvrdka izdeluje umetni kamen, tla iz teraca in azbesta, pokriva stavbe z lesnim cementom, tlakuje ceste z asfaltom in trguje s stavbnim materialom na debelo); Butina & Kajfež, v Cerklji pri Rakeku (trgovina z mešanim blagom); Alojz in Ivan Knez, v Gaberju pri Celju (zlatarska in draguljarska delavnica); Merkantilna banka v Kočevju; Industrijsko-električno podjetje ing. Turnšek & Co. v Ljubljani (projektiranje in izvrševanje industrijskih in obrtnih podjetij in naprav, prodajanje strojev, orodja in tehničnih potrebščin vsake vrste); podružnica Jadranske banke v Ljubljani.

Kriza v italijanski industriji papirja. 20 vodilnih papirne industrije papirja, nego lani. Glavni vzrok za nazadovanje produkcije je ceneni uvoz iz inozemstva, zlasti iz Nemčije, ki je vsled nizkega stanja svoje valute v stanu, velike množine papirja najboljše kvalitete izvoziti v Italijo.

Bolgarsko-češkoslovaška trgovinska zbornica se je osnovala v Sofiji. Zbornica začne poslovati, čim dospe uradno priznanje od obeh vlad.

Borza

Zagreb, devize: Berlin 25.25 — 26.50.

Bukarešt 57 — 60, Milan 390 — 405, London 330 — 337, Newyork 620 — 700, Praga 145 — 150, Švica 1300 — 1350, Dunaj 0.955 — 0.975, Budimpešta 9.50 — 10, valute: dolar 65, avstrij. krone 0.95, češke 150, franki 635 — 690, napolconi 215, lire 390 — 397.

Banka za Primorje 165, Trg. obrtna banka 61.50 — 63, Hrvat. eskomptna banka 192 — 193, Jadranska banka 300 — 305, Jugoslovenska banka 120.50 — 121.75, Ljub. kreditna banka 140, Slavenska banka 122.50, Pravednost 1245 — 1250, Rečka pučka banka 108, Slov. eskomptna banka 168 — 170, Srpska banka 185 — 186.50, Eksploatacija drva 145, Dubrov. parob. družba 1420, Goranin 165, Našička industrija drva 124 — 125, Narod. šumska industrija 130 — 137.50, Gutman 325 — 330, Slavonija 120 — 123, Union 751.50, Trbov. premogokopna družba 260 — 265.

Beograd, devize: Berlin 26, Peška 9.85 — 9.90, Rim 370, London 308, Pariz 650, Praga 138, Švica 1310, Dunaj 0.96, Newyork 67.

Dunaj, devize: Zagreb 26.17 — 26.23, Beograd 104.68 — 104.92, Berlin 27.70 — 27.80, Budimpešta 10.12 — 10.18, London 343.50 — 344.00, Milan 415.20 — 415.80, Newyork 7731.50 — 7743.50, Pariz 718 — 719, Praga 151.40 — 151.60, Solija 57.95 — 58.05, Varšava 1.91 — 1.95, Curih 1503.75 — 1506.25, valute: dolarji 7681.50 — 7693.50, levi 56.95 — 57.05, n. marke 27.95 — 28.05, funti 342.75 — 343.25, i. franki 714.15 — 715.50, lire 413.70 — 414.30, dinarji 104.38 — 104.62, poljske marke 1.91 — 1.95, levi 55.44 — 55.56, švicarski franki 1502.25 — 1504.75, čsl. krone 171.20 — 171.40, madžarske krone 10.19½ — 10.22½.

Praga, devize: Berlin 18.00 — 18.40, Curih 1005.50 — 1009.50, Milan 275.50 — 277.50, Pariz 479.50 — 481.50, London 227.75 — 229.75, Newyork 51.40 — 52.50, Beograd 71 — 72, Solija 37.95 — 38.15, Dunaj 0.56½ — 0.76½, Varšava 1.20 — 1.40, Budimpešta 6.85 — 7.25, valute: n. marke 18.00 — 18.40, švicarski franki 1000.50 — 1004.50, lire 272.50 — 274.50, francoski franki 476.50 — 478.50, funti 226.75 — 228.75, dolarji 51.20 — 51.80, dinarji 71 — 72, levi 36.10 — 36.90, avst. krone 0.61 — 0.81, poljske marke 1.20 — 1.40, madžarske krone 6.85 — 7.25.

Curih: Berlin 1.81, Newyork 5.14, London 22.74, Pariz 47.50, Milan 27.45, Praga 10.02, Budimpešta 0.65, Zagreb 1.87, Varšava 0.13, Dunaj 0.06½, avstrij. krone 0.06½.

Berlin: Italija 1508.10 — 1511.90, London 1248.40 — 1251.60, Newyork 281.64 — 282.25, Pariz 2621.70 — 2628.30, Švica 5523.05 — 5536.95, Dunaj 3.63 — 3.67, Praga 549.80 — 551.20, Budimpešta 36.45 — 36.55, Zagreb 101.50, Solija 206.20 — 206.80.

Otvoreno pismo

gospodinu kraljevskom namestniku
Ivanu Hribaru.

Nekako u isto vreme, kada ste Vi, gospodine namestniče, bili imenovani Kr. namestnikom za Slovenijo, bio sam i ja imenovan dekretom kr. Ministarstva za agrarno reformu državnim upraviteljem na velikom posedu ostavštine Windischgrätz-a u Planini.

Sečam se Vaših reči prigradom dolaska na Ljubljanskoj stanici kao što i Vašeg proglašenja prigradom nastupa službe na javnost.

U oba navrata obećali ste, da ćete štiti zakon, čistotu uprave, korektnost i pravilno uređevanje činovništva te nopolitično državno-nacionalne interese.

Dolista je u početku tako izgledalo.

Poznatu mi je točno Vaše delovanje i nastojanje u svrhu zaštite državnih interesa u Planini obzirom na protidržavni rad Windischgrätzove porodice.

Poznatu mi je Vaši ukazi polit.-uprav. vlasti kao i agrarno-reformnoj vlasti, u kojima ste kategorično zahtevali, da se u svrhu zaštite državnih interesa održi državna uprava na tom posedu.

Nastaje pitanje kako i zašto ste Vi preko noći promenili svoje osvedočenje i svoj postupak naprama mome radu i naprama porodici Windischgrätz?

Koliko je meni poznato, nije porodica Windischgrätz podnela nikada nikakve pritužbe proti mojoj upravi kod jedino kompetentne agrarne oblasti, dapače se je sam dr. Windischgrätz pohvalno izjavio o mojem radu kao državnog upravitelja.

Vi ste, gospodine namestniče, na temelju osebnog pogovora sa Otonom Windischgrätzom smatrali dovoljno utemeljenim i potrebnim, da promenite potpuno svoje mišljenje o meni, mome radu i o radu i nastojanju porodice Windischgrätz, dok se niste bazirali na mnogobrojne izveštaje o radu i ponašanju te porodice, koje ste imali u rukama od jedino kompetentnih vlasti.

Mesto da ste ostali veran svome proglašenju prigradom nastupa službe i izručili pritužbe Windischgrätzu jedino nadležnoj vlasti agrarne reforme, Vi ste izrabljajući svoj visok položaj, uzeli u zaštitu porodicu Windischgrätz i izgradili interese agrarne reforme i naše države.

Vi ste, da nadžete način kako bi mogli postupiti proti meni i udovoljiti zahtevima porodice Windischgrätz, poslali savetnika dr. Vodopivca sa nalogom, da vodi istragu i podnese izveštaj.

O tome izveštaju reču samo to, da je subjektiven, tendenciozan a mestimice direktno namerno lažan.

A i takav izveštaj nije mogao da dovoljno posluži Vašim namerama, jer uza svu subjektivnost priznaje u njemu dr. Vodopivec, da sam upravo vodio pošteno i korisno.

Zato ste Vi, gospodine namestniče, smatrali za potrebno, da u svojem izveštaju i predlogu na kr. Ministarstvo Unutrašnjih Dela što jače poduprete izveštaj dr. Vodopivca te nazivate izričito moj rad, ukaze i sve korake državnih vlasti, koji su poduzeti proti porodici Windischgrätz jednostavno *sekaturama*. Kod toga zaboravljate, da ste baš Vi, gospodine namestniče, pozivali pismeno i usmeno iste oblasti na strogo izvijavljanje zakona proti porodici Windischgrätz. A sada Vi sami, kao kraljevi namestnik i glavni zaštitnik zakona, nazivate ovo izvijavljanje zakona *sekaturama*.

Koji motiv Vas je dakle vodio, gospodine namestniče, da ste se u ovom predmetu toliko zaboravili?

U interesu ugleda naše države i u interesu ugleda naše kraljevske porodice, za koju sam kroz punih 20 godina prolevar krv i nosio svoj život na pazar te bio osuđen na 101 god. tamnice samo radi mog nacionalnog rada, izjavljujem, da ste to učinili samo radi nakupa vile Otona Windischgrätz na Bledu.

Tz vila imala bi da predstavlja nacionalni dar Slovenije svome kralju prigradom njegovog venčanja.

Vi ste, gospodine namestniče, radi te vile izgradili potpuno državni interes, za koji ste se sami pre kratko vreme borili time, da ste isposlovali moje odstranjenje. Vi ste se radi te vile tako ponizili, da ste osobno i putem svojih istomišljenika, viših državnih činovnika, kao na primer agrarnog direktora dr. Lukana, prosjačili i iznudili kod naših narodnih protivnika, nemačkih veleposlednika, novčane svote, da platite tu vilu.

Vi ste još dalje pošli, te ste zahtevali, da se ukine svaki državni nadzor, sve državne uprave i svi sekvestri hoteli izgraditi agrarno reformu kao preku socijalnu potrebu a time i jedan opstojeći državni zakon, koji je i u samom ustavu utemeljen, a sve to radi pravih groša naših nacionalnih protivnika, ili da si osigurate njihovu privrženost i pomoć za postizanje Vaših ambicija.

Da li ste pomišljali, gospodine namestniče, da je baš izvedba agrarne reforme zagarantovana kraljevskom reči istog onog kralja, komu kanite Vi pokloniti tu vilu, radi koje ste izgradili i žrtvovali njegovu kraljevsku reč?

Zašto se niste obratili kao najvišiji državni funkcionar na narod i pozvali ga, da dobrovoljno i iz srca dade svome kralju venčani dar? Niste li pomišljali Vi i Vaši prijatelji da takvim postupkom ne samo izigravate državne interese, nego da se nabacujete blato na čeo slovenački rod, koji bi drage volje u najkraćem roku bio sakupio potreban novac i nebi bilo potrebno, prosjačiti odnosno

iznuditi taj novac od naših narodnih protivnika?

Niste li nadalje pomišljali, gospodine namestniče, da bi bilo mnogo pametnije, da se Vi povučete sa poprišta te da legnete na stečene lavorike, mesto da sprečavate radi svojih zastarelih ambicija u radu ljude, koji su pripravnici žrtvovati za državu i narod ne samo imanje nego i krv i život svoj?

Planina, dne 25. aprila 1922.

ATANASJE RISTIČ.

bivši državni upravitelj Windischgrätzovog velikog poseda u Planini.

* Za vsebino je uredništvo odgovorno le v toliko, v kolikor predpisuje zakon.

Objave

* *Peto javno predavanje* Zvonimira Bernota glavnega urednika «Napreja»: «O egoizmu in altruizmu». Po predanju ima vsak pravico na vprašanje ali tudi na daljši govor, vendar ne nad 10 minut. — Petek, 28. aprila 1922. Velika dvorana «Mestnega doma» v Ljubljani. Začetek točno ob 8.00, konec najpozneje ob 10.00. — Sedeži v I. vrsti po 5 Din, v II. — VI. vrsti po 2 Din, v VII. — X. vrsti po 1 Din. Stojišča 50 par.

* *Česka Obec v Ljubljani* pošada v soboto dne 29. dubna 1922. v restaurač. mistnostech Národního Domu u Ljubljani — svému milému a zaslužnému členu panu Bohemilu Čvančarovi večerek na rozloučenou. Vstup členům, jimi uvedeným hostům jakož i všem přátelům a známým rodiny Čvančarovy — volný. Začátek o 20. hodině.

* *O macedoniji* predava noćoj v petek, ga. Julka Petrovič ob 8. zvečer v Mladiki, Subičeva ulica. Vstopnine nikake. Vsakdo dobrodošel. Splošno žensko društvo.

* *Društvo «Soča»* v Ljubljani naznaja svojim članom in prijateljem, da predava v soboto 29. t. m. točno ob 8. uri zvečer v hotelu Lloyd g. dr. Ernest Deceani «O higieni ušesa». Vstop prost.

* *Odbor Zveze slovenskih pevskih zborov* prosi vse včlane zbere, da takoj vrnejo izpolnjene vprašalne pole na naslov: Zveza slov. pevskih zborov, Glasbena Matica, Ljubljana.

* *Z Ljubljanskega barja* nam poročajo: Velikonočni ponedeljek in minulo nedeljo so priredili barjanski fantje v tamošnji ljudski šoli zabavno igro-dvojejanke: «Trije ptički». Igrali so dvakrat prav dobro. Igralci so se docela živeli v svoje vloge. Zato jo je tudi vsak dobro pogledil. Napravili so u igro prav lepo zabavo domačinom, ki so obakrat napolnili šolsko sobo do zadnjega kotička. Oder so naredili fantje pod vodstvom učitelja in voditelja g. Grčarja. Tudi les so podarili vaščani. Vsa čast vsem! Zveza.

Priporočajo se:

Skladišča:

Balkan, d. d., Dunajska c. 33. [d. p.]

Spedicija:

Balkan, d. d., Dunajska c. 33. [d. p.]

«Orient» d. d., Sodna ulica šte. 3, telefon 463.

Trgovine:

Julija Stor, trgovina s čevlji, Prešernova ulica 5.

M. Urbas, prodaja pristnih kranjskih klobas, Slomškova ulica 13.

Matej Orehek, modna trgovina in zaloga čevljev, Kolodvorska ul. 26.

Mehanična delavnica: [d. p.]

Bar Franc, Cank. nabr. 5. Tel. 407.

Pisalni stroji: [d. p.]

Bar Franc, Cank. nabr. 5. Tel. 407.

Razmnoževalni aparati: [d. p.]

Bar Franc, Cank. nabr. 5. Tel. 407.

Obleka, perilo. Fran Kraškovič, Stari trg št. 22. Nizke cene.

Kože divjačine, vsake vrste, tudi zajčje, kupuje trgovina z usnjem D. Zdravčič, Ljubljana, Sv. Florijana ulica 9.

«Mirija», lesna trgovska in industrijska družba, Ljubljana, kralja Petra trg št. 8.

Priporočajte „Jutro“

Največja izbira 819/6

različnih pletenin, majic, nogavic

in rokavio pri tvrdki

A. & E. Skabernè

Ljubljana, Mostal trg 10.

Pletenine,

raznoverstne, damske majice in bluze, jope, otr. perilo, gamaše, dokolenice, svitke, šepice itd. lastnega izdelka priporočila 1120

Pletenine CIRIL VAJL, Kranj.

Bombaževa predilnica in tkalnica Tržič

za takojšnji nastop po možnosti samskega šoferja z dobrimi spričevali za 40 H. P.

S. P. A. tovorni avto. — Dotični mora biti tudi perfektni ključavničar in popolnoma izvežban v postrežbi in vožnji tovornih avtomobilov.

Razven tega tudi:

perfektnega strugaria

z dobrimi spričevali. — Ponudbe s priloženimi spričevali naj se pošljejo na naslov:

Ed. Glanzmann & And. Gassner,

Tržič na Gorenjskem, Jugoslavija. 1185

Prva jugoslovanska tovarna električnih žarnic

VOLTA, družba z o. z.

MARIBOR, Koroška cesta 27

izdeluje vsakovrstne zrakoprazne žarnice v najboljši kakovosti in po najnižjih cenah.

Brzjavi: Volta Maribor.

Telefon interurb.: 176. 1187

Natisnila Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani.

Vremensko poročilo

Ljubljana, 27. aprila 1922.

Ljubljana 806 m nad morjem

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačnost 0—10	Padavine mm
Ljubljana	7.	754.7	8.3	brevetira	oblačno	0.3
Ljubljana	14.	754.5	13.7	jug. vzh.	pol obl.	—
Ljubljana	21.	753.8	10.2	vahod	pol obl.	—
Zagreb	7.	752.1	11.0	zpad	oblačno	—
Boograd	7.	755.8	10.0	jug. zap.	več obl.	8.0
Budaj	7.	753.0	7.0	brevetira	—	—
Praga	7.	—	—	—	—	—
Inmost.	7.	750.7	7.0	vahod	več obl.	—

V Ljubljani barometer nastan., temper. visoka. — Solnce vzhaja ob 4.51, zahaja ob 19.05.

Mali oglasi

stanje do 20 besedi 5 Din, vsaki naslednji 5 besedi 1 Din. — Tekoviti oglasi, dopisovanja, opremljenosti do 20 besedi 5 Din, vsaki naslednji 5 besedi 2 Din. — Plače se sprej. (Lahko tudi v enotah.) Na vprašanje se odgovarja le, ako je vprašanje priloženo enmaka se odgovor.

Službe

Knjigovodkinja, 1168

samostojna, bilanc. stika, išče mesta. Čenje e ponudbe pod «E. F.» na upravo «Jutra».

Prodajalka,

tarejša zaneeljava moč, se sprejme v trgovini mešanega blaga pri Ant. Verbič, trgovec Servica ob Savi. 1170

Več tesarjev in tesarskih predelavcev

sprejme takoj Ivan Zakotnik, mestni tesarski mojster, parna žaga, Ljubljana, Dunajska cesta 46. 1143

Zenska,

pridna in poštena, za čiščenje sob, se sprejme. One, ki znajo nekoliko šivati imajo prednost. Naslov pov. uprava «Jutra». 1179

Krojaški krojitelj,

prvovrsten, se sprejme. Ponudbe s spričevali pod «Prvovrsten» na upravo «Jutra». 1180

Prodaja

Kompletna 1164
naprava za žag nje in sekanje drv, obstoječa iz krošnje žage, elektromotorja 6½ HP, stroja za sekanje drv v vsi pripadajočimi pritliklinami, se proda za Din 23.000. Naslov v upravi «Jutra».

Zlata damska ura

z zlato zapestnico se ceno proda. Vpraša se v upravi «Jutra». 80/a

Stoli, 1206

380 komado iz bukovega lesa, strojeni kot orehovi les, se ugodno prodajo. Naslov pov. uprava «Jutra».

Stanovanja

Na hrano in stanovanje

se sprejmeta dva dijaka ali dva druga gospoda. Kje, pov. uprava «Jutra». 1193

Razno

Klet,

primerna za skladišče se odda v na em v Spodnji Šiški. Natančnejše se poizve pri Mariji Jelenc, hostanjerica pri Krškem. 1162

Vsa krojaška dela

se sprejme po najnižji ceni, obleke po najnovejšem kroju izdeluje po 600 K. Sprejme se tudi vsa konfekcijska dela po najnižjih konkurenčnih cenah pri Antonu Jarcu, Ljubljana, Poljska c. 21. 1163

Denarni zavod išče pomožno moč,

ki naj bo že vojaščine prosta in bi lahko opravljala tudi event. blagajniški posel. — Telovadci in pevci prednost. Ponudbe z zahtevo plače na upravo «Jutra» pod šifro 345.

Smrekove, hrastove, bukove, brestove, lipove, jesenove, mecesnove hlode

kupuje po dnevnih cenah

Parna žaga Keršič, Ljubljana, Spodnja Šiška.

Telefon 180. 1200

Tiskovna zadruga v Ljubljani, Prešernova ul. 54.

H. Sienkiewiczovi romani v novem prevodu.

Ko smo pred leti dobili sloveče Sienkiewiczove romane v slovenskem prevodu, je vladalo za nje povsod veliko navdušenje, in še danes je po naših javnih knjižnicah živo popraševanje po njih. Žal, da so razen «Rodbine Polaneških» že vsi razprodani.

Malokateri pisatelj je znal pridobiti široke ljudske mase tako kakor Sienkiewicz. Njegovi historični romani so pravi evangelij nesebičnega patriotizma; tipi njegovih požrtvovalnih junakov so postali ideal poljske mladine, ki so jo navduševali v težkih dneh nesreče. Sienkiewicz kot romanopisec poznajo dandanes vsi kulturni narodi. Naša čitajoča javnost čuti živo potrebo, da dobi zopet Sienkiewiczova dela v roke.

Tiskovna zadruga se je zato odločila ustreči splošni želji in poda Sienkiewiczove romane v novem prevodu prof. dr. Moleta, ako se prihlasi zadostno število naročnikov.

Da omogoči v sedanjih tudi za knjigo dragih časih nakup tudi manj premožnim ljubiteljem prvovrstnega štiva, bo izdajala Sienkiewiczove romane v presledkih po 3—4 tedne v snopičih po 4 pole in sicer naročnikom za ceno približno 6 dinarjev. Cena celotnemu romanu bo pozneje v knjigotržtvu višja. Začetek bo tvoril roman «Z ognjem in mečem». Sledil mu bo «Potop», nato «Gospod Volodijovski», «Križarji» in «Quo vadis».

Vabimo vse ljubitelje zgodovinskih romanov, da se takoj priglase potom dopisnice kot naročniki na Sienkiewiczov roman «Z ognjem in mečem». Priglasi naj se pošljajo na Tiskovno zadrugo v Ljubljani, Prešernova ulica 54. Način plačevanja naročnine se bo sporočil naknadno.

Tiskovna zadruga v Ljubljani
Prešernova ulica 54.

Zahtevajte seznam vseh knjig Tiskovne zadruge. —

Knjige oddaja tudi na mesečne obroke.